

KUTSESTANDARD

Klaasipuhuja, tase 5

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid

Kutsestandardi kasutusala

- 1) Tööturu nõudmistele vastavate õppekavade ja koolitusprogrammide koostamine
- 2) Inimeste kompetentsuse hindamine, sh enesehindamine ja vastavushindamine kutse andmisel
- 3) Ametite kirjeldamine ja tutvustamine
- 4) Karjääri planeerimine ja aluse loomine elukestvaks õppeks
- 5) Koolitusvajaduste väljaselgitamine ning koolituse planeerimine
- 6) Ametijuhendite koostamine ja töötajate värbamine
- 7) Kutsete ja kvalifikatsioonide võrdlemine

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Klaasipuhuja, tase 5	5

Võimalikud osakutsed ja nimetused kutsetunnistusel	
Osakutse nimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Klaasesemete valmistamine, tase 5	5
Klaastoodete ja teenuste turundus, tase 5	5

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus
Klaasipuhuja 5 valmistab piibuga puhudes ja/või käsitsi tööriistadega vormides erineva keerukusega kvaliteetseid, esteetilisi ja funktsionaalseid klaasesemeid traditsioonilistes ja kaasaegsetes tehnikates. Klaasipuhuja teeb iseseisvalt kavandeid, ta valmistab ja viimistleb unikaalsemeid või väikesarju ning esitleb valmistoodangut. Klaasipuhuja on omandanud lisaks oskused vähemalt ühes külmtööstustehnikas või klaasipuhumisettevõtte majandamises. Klaasipuhuja annab edasi oma kutsealaseid oskusi ja teadmisi ning organiseerib kaastöötajate tööd, vastutades klaasipuhumisprotsessi sujuvuse eest. Klaasipuhuja leiab tööd klaasistuudios või -tehases, ta võib töötada ka iseseisva ettevõtjana. Klaasipuhuja osutab oma oskuste piires teenuseid (nt klaasipuhumismeistri assisteerimine, harrastajate juhendamine, õpitubade ja huvialaringi juhendamine, klaasipuhumist tutvustavate ürituste läbiviimine). Teised klaasipuhujate kutsetasemed: Klaasipuhuja sell 4 valmistab klaasesemeid tööühma liikme või klaasipuhuja assistendina. Keerulisemate klaasesemete puhumisel, klaasesemete viimistlemisel ja dekoreerimisel ning valmistoodangu esitlemisel võib ta vajada juhendamist. Klaasipuhumise meister 7 valmistab ja viimistleb erineva keerukusega klaasesemeid ja väikesarju ning juhib, planeerib ja kontrollib tööprotsessi. Ta vastutab klaasipuhumismeeskonna töö tulemuste ja tööohutuse eest. Lisaks on ta omandanud oskused vähemalt ühes külmtööstustehnikas või ettevõtte majandamises või valdkonna arendamises või valdkonna koolitamises.
A.2 Tööosad
A.2.1 Klaasesemete valmistamine
A.2.1.2 Kavandamine.
A.2.1.3 Materjalide varumine ja kasutamine.

- A 2.1.4 Valmistusviisi ja -tehnika valimine.
- A 2.1.5 Töövahendite ja seadmete ettevalmistamine ja kasutamine.
- A 2.1.6 Ergonoomilise ja ohutu töökeskkonna loomine.
- A 2.1.7 Tööprotsessi ettevalmistamine.
- A 2.1.8 Kuumtööstustehnikas klaasesemete valmistamine ja viimistlemine.
- A 2.1.9 Töötajate juhtimine.
- A 2.1.10 Juhendamine.
- A.2.2 Klaastoodete ja teenuste turundus
- A2.2.1 Toodete ja -teenuste väljaarendamine.
- A 2.2.1 Toodete ja teenuste kaubastamine.

Klaasipuhuja tervikkutse moodustub kahest kohustuslikust tööosast ja ühest valitavast tööosast. Klaasipuhuja osakutsed tulenevad kohustuslikest tööosadest. Klaasipuhuja osakutse moodustub ühest kohustuslikust tööosast ja ühest valitavast tööosast.

Valitavad tööosad

- A.2.3 Klaasesemete viimistlemine
- A.2.4 Klaasipuhumissettevõtte majandamine

A.3 Töö keskkond ja eripära

Klaasipuhujal on paindlik tööaeg, vajaduse korral ka hooajatöö ja töö puhkepäevadel. Töö on füüsiliselt pingutav, töötatakse enamasti püstiasendis või istudes, töötempo on kiire. Tööülesanded on kindlaks määratud ja vahelduvad. Klaasipuhuja töötab ruumis, kus on tavapärasest kõrgem temperatuur ja ere valgus. Oma töös puutub ta kokku kuumade töövahendite, toksiliste ainete, tolmu, müra ja vibratsiooniga, mis võivad kujutada ohtu tervisele (allergia vms), mistõttu on vajalik kasutada töökaitsevahendeid ja järgida tööohutusnõudeid.

A.4 Töövahendid

Elektri- ja/või gaasiseadmed (sh ahjud, põletid, lihvimisseadmed, kompressorid), käsi-tööriistad (sh puhumispiibud, naablid, švakid, kulbid, käärid), muud töövahendid (sh puhumispink, rullimislaud, puhumisvormid ning seadmete tööd reguleeriv tarkvara).

A.5 Tööks vajalikud isikuomadused

Töös on olulised loogiline mõtlemine, visuaalne mälu, ruumiline kujutlusvõime, kontsentreerumisvõime ja proportsioonitunnetus. Vajalik on füüsiline vastupidavus, liigutuste täpsus ja kiirus, koordineerimine, nägemine ja kuulmine. Eduka töötamise eelduseks on kohanemis-, koostöö- ja õppimisvõime ning kiire otsustusvõime.

A.6 Kutsealane ettevalmistus

Klaasipuhujaks saab õppida õppeasutuses ja kutsealal töötades/meistri käe all õppides.

A.7 Enamlevinud ametinimetused

Klaasipuhuja, klaastoodete viimistleja.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Klaasipuhuja kutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2.1-B.2.2 tõendamine, lisaks valikust B.2.3 –B.2.4 ühe kompetentsi tõendamine ja läbiva kompetentsi B.2.5 tõendamine.

Klaasipuhuja osakutse „Klaasesemete valmistamine“ koosneb järgmistest kompetentsidest B.2.1; B.2.3 ja B.2.5
Klaasipuhuja osakutse „Klaastoodete ja teenuste turundus“ koosneb kompetentsidest B.2.2; B.2.4 ja B.2.5

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Klaasesemete valmistamine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) visualiseerib valmistatava eseme, kasutab seejuures erinevaid kavandamisvõtteid; 2) enda või etteantud kavandist lähtudes valib sobivaima valmistustehnika ja teeb sellele vastavad tööjoonised; 3) valib ja hangib vajalikud materjalid ja tarvikud, lähtudes töö tasuvusest, tellija vajadustest, töö lõppkvaliteedist ja keskkonnateguritest, oskab seejuures hinnata materjalide ja tarvikute kulu, hinda ja kvaliteeti; 4) valmistab tööülesandest lähtuvalt ette vajalikud materjalid ja tarvikud; 5) järgib säästliku materjalikasutuse ja keskkonnahoiu põhimõtteid; 6) töötab seadmete ja tööriistadega turvaliselt ja ergonoomiliselt ning tööohutusnõuetele vastavalt; 7) valib välja kavandist ja/või tööjoonisest lähtuvalt sobiva klaaseseme valmistusviisi ja – kuumtööstlustehnika; 1) võtab kasutusele tööd hõlbustavaid meetodeid, vajaduse korral kasutab seejuures spetsialistide abi; 2) valib välja sobivad töövahendid ja seadmed, kontrollib seadmete ja tööriistade korrasolekut, vajaduse korral hooldab või kasutab spetsialisti abi; 3) seab valitud valmistustehnikast lähtudes sisse töökoha; 4) planeerib tööks kuluva aja ja tööde järjekorra, arvestades seejuures tööde mahu, toodete hulga ja tellija vajadustega; 5) valmistab kuumtööstlustehnikas tööjoonistele vastava klaaseseme või klaasesemete väikesarja, kasutades sobivaid tööriistu ja -vahendeid; 6) dokumenteerib esemete valmistamise tööprotsessi esemete kordusvalmistamiseks; 7) koostab tegevusplaani ja korraldab tööprotsessi (sh kvaliteedi tagamise), tagades vajalikud ressursid ja meeskonna motiveerituse; 8) sõlmib vajalikud lepingud klientide, alltöövõtjate, tarnijate jt osapooltega; 9) annab arusaadavalt edasi kutsealaseid oskusi ja teadmisi teistele klaasipuhujatele ja praktikantidele; organiseerib ja kontrollib juhendatavate tööd, annab juhendatavatele arendavat tagasisidet, probleemide ilmnemisel pakub välja lahendusi.	
Teadmised: 1) kompositsioon ja värvusõpetus; 2) joonistamine ja joonestamine; 3) klaasitöö terminoloogia 4) klaasi jm klaasitöötlemisega seotud materjalide omadused, kasutusala ning hankimise allikad; 5) klaasi kuum- ja külmtööstluste tehnikad ja töövõtted; 6) klaasipuhumise seadmete, -vahendite ja -tööriistade kasutamise viisid ja hooldusnõuded; 7) kutsealasega seotud õigusaktid (autorikaitse, tarbijakaitse); 8) juhtimise põhitõed; eriala pärand (klaasitöö traditsioonilised tehnoloogiad)	
Hindamismeetodid: 1) taotleja tööde mapp; 2) intervjuu; 3) materjalide, tööriistade ja seadmete kasutamise video/vaatlus.	
B.2.2 Klaastoodete ja teenuste turundus	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) määratleb toote ja/või teenuse, arvestades vajadust ja nõudlust uute toodete järele; 2) turuseisust lähtuvalt leiab oma tootele ja/või teenusele sobiva sihtgrupi; 3) leiab tootele ja teenusele sobivaima teostusviisi sihtgrupist, logistikast, tasuvusest, tootmisbaasist ja erialasest ettevalmistusest lähtudes; 4) vormistab toote (pakendab ohutult ja esteetiliselt, koostab kasutusjuhendi jne); 5) kujundab toote ja/või teenuse hinna; 6) koostab toote ja teenuse kommunikatsiooni- ja turundusplaani; 7) esitleb ja tutvustab toodet ja/või teenust; 8) leiab oma tootele ja teenusele sobivad müügikanalid; kasutab sidusvaldkondade vahelise koostöö võimalusi müügi edendamisel.	
Teadmised:	

1) kompositsioon ja värvusõpetus; 2) joonistamine ja joonestamine; 3) klaasitöö terminoloogia; 4) eriala pärand; 5) klaasitootmisüksuse tehniline ja majanduslik olemus; 6) turunduse algtööd; 7) tootevastutus ja ettevõtlust reguleerivaid õigusaktid, siseriikliku kauplemist ja ettevõtlust reguleerivaid õigusaktid; 8) ettevõtlusvormid; 9) käsitööstusliku ja tööstusliku tootearenduse meetodid; 10) siseriikliku ja rahvusvahelise kauplemise põhitööd; 11) tootevastutus ja ettevõtlust reguleerivaid õigusaktid; 12) ettevõtlusvormid ja ettevõtluse põhitööde rakendused; 13) ettevõtte finantsjuhtimise ja turundamise alused.
Hindamismeetodid: 1) kirjalik ülevaade toote või teenuse loost; 2) esitlus; 3) vajaduse korral intervjuu.

VALITAVAD KOMPETENTSID

Kutse taotlemisel on nõutav lisaks valikust B.2.3 –B.2.4 ühe kompetentsi tõendamine ja läbiva kompetentsi B.2.5 tõendamine.

B.2.3 Klaasesemete viimistlemine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) viimistleb klaaseseme kasutades vähemalt ühte järgnevatest külmtootlustehnikatest: lõikamine, graveerimine, liivsöövitamine, lihvimine, maalimistehnika või segatehnika (seob puhumistehnika teiste klaasitöötlemistehnikatega).	
Hindamismeetod (id): 1) tööde mapp; 2) valmis eseme esitlus.	
B.2.4 Klaasipuhumissetevõtte majandamine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) koostab ettevõtte äriplaani vastavalt algkapitali olemasolule ja võimalustele; 2) arvestab ettevõtte tasuvust, lähtudes finantsjuhtimise põhitöödest; 3) korraldab äritegevust, kasutades kutsealast teavet ja õigusakte; 4) juhib ja korraldab tootmist;	
Teadmised: 1) väikeettevõtte juhtimise põhitööd: teadmised äriplaani koostamisest, raamatupidamisest, turundusest (sh turu seire, võitmine ja hoidmine ning kaubamärgi loomine); 2) käsitööstevõtte tehniline ja majanduslik ülesehitus (tehniline baas, töötajad, turustus, varustus ja tootmise töökorraldus).	
Hindamismeetod: Äriplaani tutvustus.	

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.5 Klaasipuhuja, tase 5 kutset läbiv kompetents	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1) järgib oma tegevuses käsitööliste eetikanõudeid; 2) säilitab ja arendab oma kutseoskusi, hoiab end kursis tehnoloogiliste muutustega; 3) tegutseb vastutustundlikult ja eesmärgipäraselt, võttes oma tegevuses arvesse töötervishoiu, keskkonnahoiu, tööohutuse ja kultuuripärandi hoidmise reegleid;	

- 4) kohaneb meeskonnaga, tajub oma rolli meeskonnas, järgib koostööks vajalikke reegleid;
- 5) suudab eriolukorras kiiresti orienteeruda, on võimeline lahendama konflikte;
- 6) meeskonnatöö põhimõtete rakendamine: valib sihtgrupile vastava suhtlemisviisi, suudab aktiivselt kuulata ja orienteeruda sihtgrupi probleemide lahendamisele;
- 7) kasutab arvutit infootsinguks ja kommunikatsiooniks (e-kirjad, tutvustuskirjad, arved jm);
- 8) kasutab nii kõnes kui ka kirjas korrektset eesti keelt;
- 9) suudab jagada ja vahetada tehnilist informatsiooni inglise keeles.

Teadmised:

- 1) kutse-eetika põhireeglid (vt lisa 1 „Kutse-eetika“);
- 2) kutsealaga seotud õigusaktid (autorikaitse, tarbijakaitse jm);
- 3) töötervishoiu-, keskkonnahoiu- ja tööohutusnõuded;
- 4) suhtlemise põhitõed.

Hindamismeetod(id):

Läbivaid kompetentse hinnatakse integreeritult kõigi teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamisega.

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	17-13122012-1.2/1k
2. Kutsestandardi koostajad	Kai Kiudsoo-Värv, Eesti Klaasikunstnike Ühendus Kateriin Rikken, Rikkeriin Klaas OÜ Mare Saare, Eesti Kunstiakadeemia Inna Soonurm, SA Innove Eili Soon, Olustvere TMK
3. Kutsestandardi kinnitaja	Rahvakunsti ja Käsitöö Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	12
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	13.12.2012
6. Kutsestandard kehtib kuni	10.04.2017
7. Kutsestandardi versiooni number	1
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	7315 Klaasipuhujad, -lõikajad, -lihvijad ja -viimistlejad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	5
C.2 Kutsenimetuse võõrkeeles	
Inglise keeles	Glass blower, level 5
C.3 Lisad	
Lisa 1 Käsitöölise kutse-eetika	